

Projecte SSID: servei de suport immediat a domicili per a persones en procés de final de vida

Rosor Llorens¹, Rosa Tarré²

¹Programa d'Atenció Domiciliària i Equips de Suport (PADES); ²Unitat de Treball Social. Corporació de Salut del Maresme i la Selva. Calella.

Resum

En l'atenció de cures pal·liatives a domicili es produeixen situacions impactants i canviants que demanden més suport per al pacient i la família de forma àgil.

Els serveis d'atenció domiciliària que gestionen els serveis socials municipals són un recurs clau de l'atenció domiciliària però la limitació de recursos i el desequilibri entre demanda i oferta fan que molt sovint hi hagi un retard important en l'assignació del servei; aquesta és una de les principals causes de demanda d'ingrés del pacient.

Per aquest motiu, des de l'equip PADES (Programa d'Atenció Domiciliària i Equips de Suport) de la Corporació de Salut del Maresme i la Selva es va valorar la necessitat de crear un servei de suport immediat a domicili per a persones en procés de final de vida.

Introducció

Quan ens trobem en la fase final de l'evolució de la malaltia, amb un desenllaç proper, en alguns casos els recursos informals i formals són insuficients per cobrir l'atenció global en el domicili i es requereix d'un servei d'atenció a domicili (SAD) de suport i atenció personal al malalt i la família.

El retard en l'assignació del SAD municipal en pacients en procés de final de vida, juntament amb les dificultats econòmiques de les famílies per assumir aquest recurs a nivell privat, va fer que des de la Unitat de Treball Social es valorés la necessitat de suplir el temps de demora dels recursos públics creant el Servei de Suport Immediat a Domicili (SSID) amb l'objectiu de donar resposta a aquestes necessitats amb la màxima celeritat.

En el marc de coordinació amb el teixit social de la comarca i de la població, durant l'any 2011 s'inicià un treball conjunt amb l'Associació de Voluntaris i Amics de l'Hospital (AVAH) per valorar el seu suport per engegar el pro-

FIGURA 1. Imatge que il·lustra el projecte Servei de Suport Immediat a Domicili

jecte; ahora, l'Associació Oncolliga mostrarà el seu interès per participar en el projecte.

Entre les dues entitats es van fer càrrec del finançament de l'SSID, que va posar-se en funcionament el mes de maig de 2012, un cop dissenyat el projecte final i signats els convenis de col·laboració.

Objectius

Els objectius principals d'aquest projecte conjunt són:

- 1) Donar una resposta àgil a les necessitats d'atenció personal en el domicili per a pacients amb un pronòstic de vida molt curt, donant suport al pacient i al seu entorn en situacions d'alta càrrega de cures i alt impacte emocional.
- 2) Treballar conjuntament i coordinadament amb entitats del tercer sector de la zona.
- 3) Coordinar-se amb recursos de zona per tal d'establir compromisos de col·laboració per agilitzar les valoracions des dels respectius serveis i no demorar la resposta més enllà del seu període d'intervenció (± 30 dies).

Funcionament

L'SSID s'activa exclusivament per a pacients en seguiment per l'equip PADES (Programa d'Atenció Domiciliària i Equips de Suport) de la Corporació de Salut del Maresme i la Selva (CSMS).

La treballadora social activa l'SSID en menys de 48 hores en el cas de necessitat no coberta per cap tipus de

Correspondència: Rosor Llorens
Corporació de Salut del Maresme i la Selva
C/ Sant Jaume, 209-217
08370 Calella
Mòbil: 620 213 779
Adreça electrònica: rllorens@salutms.cat

recurs ja sigui domiciliari privat, públic o d'internament. Les principals característiques del projecte són:

- Suport d'un professional (treballador/a familiar, auxiliar de geriatría...) amb formació o experiència demostrades en cures paliatives, contractat a través d'una empresa de serveis, amb una disponibilitat, inicialment, de 20 hores setmanals. Donats els resultats, a partir de gener de 2014 la disponibilitat va ser de 30 hores setmanals.

- D'incorporació ràpida (24-48 hores), de dilluns a divendres.

- Limitat en el temps, amb una durada no superior a 30 dies.

- De suport personal al malalt (higiene, acompanyament...).

- Sense cost per a les famílies.

- Exclusiu per a pacients paliatius en situació de final de vida, atesos pel PADES.

- No substitueix els serveis públics i/o privats; es preveu la possibilitat de la seva complementarietat.

Resultats

Des de l'inici del funcionament del projecte (maig de 2012), l'equip PADES ha atès 519 pacients; d'aquests, 419 eren pacients paliatius oncològics i no oncològics. Des del programa SSID s'han atès 206 pacients del PADES. El 69% dels pacients atesos tenia més de 65 anys; el 30% tenia entre 22 i 65 anys. El 65% dels pacients atesos eren homes i el 35% dones.

El 77% eren pacients paliatius oncològics i el 22,3% paliatius no oncològics en situació de final de vida. Del total d'altres per èxits a domicili dels pacients paliatius oncològics i no oncològics del PADES CSMS durant aquest període, el 83,7% ha estat atès pel programa SSID.

Conclusions

La creació del projecte SSID ha significat un pas molt important en l'atenció paliativa al domicili a l'àrea d'influència de la CSMS.

Per al cuidador, tenir cura personalment del seu malalt genera un alt grau de satisfacció que afavoreix un millor dol, però també pot ser una tasca molt solitària. Per al malalt, tenir l'opció d'ésser atès per la seva família a casa seva, en el seu entorn i envoltat dels seus objectes personals afavoreix el procés d'adaptació personal.

La dignitat dels malalts i les famílies en el procés de morir ve marcada, per una banda, per les seves pròpies vivències durant la malaltia: el patiment de la persona estimada, la davallada progressiva del malalt i pensar que no s'ha fet prou. És tasca de tots treballar per tal de dignificar aquest procés, facilitant l'adequació dels serveis i el suport rebut.

Per l'equip PADES CSMS suposa un valor afegit. Durant el període de funcionament del programa SSID hem vist com s'ha pogut assumir de forma eficaç i eficient les necessitats d'aquests pacients i de les seves famílies de manera més immediata i professional.